

POSTANOWIENIE

Dnia 27 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący)

SSN Dawid Miąsik

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi D. Sp. z o.o. z siedzibą w T.
na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w Poznaniu
w sprawie I ACa 920/14,
z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Poznaniu
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 października 2015 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Skarżąca „D.” Spółka z o.o. w T. wniosła skargę na przewlekłość postępowania w sprawie I ACa 920/14 Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, dotyczącą jej wniosku o doręczenie wyroku tego Sądu wraz z uzasadnieniem.

W uzasadnieniu skargi podniesiono, że w dniu 18 lutego 2015 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu wydał w sprawie I ACa 920/14 wyrok, o którego doręczenie wraz z uzasadnieniem strona powodowa wystąpiła w terminie przewidzianym przepisami Kodeksu postępowania cywilnego. Mimo licznych monitów Sąd Apelacyjny nie rozpoznał złożonego przez stronę powodową wniosku do chwili wniesienia skargi w niniejszej sprawie, co w pełni uzasadnia wniosek o stwierdzenie przewlekłości postępowania przed tym Sądem.

W odpowiedzi na skargę strony powodowej Prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu podniósł, między innymi, że skarga na przewlekłość postępowania może być wniesiona jedynie w czasie toczącego się postępowania. Postępowanie w sprawie I ACa 920/14 zakończyło się tymczasem 18 lutego 2015 r., podczas gdy skarga na przewlekłość postępowania została sporządzona 28 lipca 2015 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Regulacje ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.) dotyczą naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym (w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora) bez nieuzasadnionej zwłoki, co wprost nawiązuje do realizacji konstytucyjnego prawa do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, a zatem uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia sprawy przez sąd. Z tytułem ustawy wiąże się wprost przepis art. 1 ust. 1 określający przedmiot ustawy jako uregulowanie zasad i trybu wnoszenia oraz rozpoznawania skargi strony, której prawo do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zostało naruszone na skutek działania lub bezczynności sądu, z czym z kolei koresponduje treść art. 2 ust. 1 ustawy, w myśl którego strona może wnieść skargę na naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Pod używanym przez ten przepis sformułowaniem „rozstrzygnięcie sprawy” należy przy tym rozumieć prawomocne jej zakończenie, nie tylko z uwagi na przedmiot ustawy, ale także biorąc pod uwagę okoliczności podlegające ocenie z punktu widzenia naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, którymi w myśl art. 2 ust. 2 ustawy są w szczególności terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty. Celem wprowadzenia przepisu o takiej treści było zdefiniowanie pojęcia rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie,

ze wskazaniem kryteriów oceny tego stanu w konkretnej sprawie, przy czym same kryteria wzorowano na stanowisku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, który rozpoznając skargi na naruszenie prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie w rozumieniu art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 r., podpisanej przez Polskę w dniu 26 listopada 1991 r. i ratyfikowanej w dniu 19 listopada 1992 r. (Dz.U. Nr 85, poz. 427), bierze pod uwagę czas trwania postępowania od jego rozpoczęcia do prawomocnego zakończenia.

Z powyższego da się wyprowadzić wniosek, że przedmiotem postępowania wywołanego skargą na przewlekłość jest badanie podniesionego przez składającego skargę zarzutu, iż doszło do naruszenia przysługującego mu prawa do sądu przez przewlekłe prowadzenie postępowania w sprawie od chwili jego wszczęcia do prawomocnego zakończenia. Posługując się w ustawie pojęciem: „bez nieuzasadnionej zwłoki”, używanym w art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i uznając go za odpowiednik sformułowania: „w rozsądnym terminie”, używanego przez art. 6 ust. 1 Konwencji oraz odnosząc go do „wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty”, ustawodawca dał wyraz stanowisku, że w tak określonym terminie strona ma prawo do uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia jej sprawy.

Z takim stanowiskiem koresponduje treść art. 5 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym skargę wnosi się w toku postępowania w sprawie. Wniesienie skargi powinno zatem nastąpić w toku postępowania, po zaistnieniu stanu, który w ocenie skarżącego uzasadnia podniesione w niej zarzuty, nie później jednak niż do czasu prawomocnego zakończenia postępowania. Postępowanie w sprawie trwa bowiem (jest w toku) dopóty, dopóki nie dojdzie do wydania w sprawie prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2013 r., III SPZP 1/13, OSNP 2013 nr 23-24, poz. 292).

Uzyskanie przez orzeczenie rozstrzygające istotę sprawy przymiotu prawomocności oznacza zakończenie sprawy poddanej pod osąd (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2000 r., III CZP 31/00, OSNC 2001 nr 2, poz. 22). Zgodnie z

art. 363 § 1 k.p.c., orzeczenie sądu staje się prawomocne, jeżeli nie przysługuje co do niego środek odwoławczy lub inny środek zaskarżenia, czyli najpóźniej z dniem wydania wyroku przez sąd drugiej instancji. Sprawa, od wyroku zapadłego w której strona może wnieść skargę kasacyjną, jest już więc prawomocnie zakończona, a Sąd Najwyższy nie rozstrzyga jej jako kolejna (trzecia) instancja, lecz tylko kontroluje jej legalność w określonym zakresie (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 5 czerwca 2008 r., III CZP 142/07, OSNC 2008 nr 11, poz. 122). Przepis art. 45 ust. 1 Konstytucji RP zapewniający każdemu prawo dostępu do sądu, gwarancji tej nie łączy z postępowaniem kasacyjnym, „prawo do kasacji” nie ma bowiem charakteru prawa wynikającego z uregulowań Konstytucji RP, na co wielokrotnie zwracał uwagę Trybunał Konstytucyjny (por. np. wyrok z dnia 10 lipca 2000 r., SK 12/99, OTK ZU 2000 nr 5, poz. 143 oraz wyrok z dnia 6 października 2004 r., SK 23/02, OTK-A ZU 2004 nr 9, poz. 89).

Nie budzi wątpliwości, że czynność, w dokonaniu której skarżąca zarzuca zwłokę Sądowi Apelacyjnemu (doręczenie wyroku tego Sądu wraz z uzasadnieniem) jest czynnością podejmowaną po prawomocnym zakończeniu postępowania w sprawie i siłą rzeczy skarga na opóźnienia w jej dokonaniu jest wnoszona po prawomocnym rozstrzygnięciu sprawy co do jej istoty. Jak już zaś wskazano, przedmiotem postępowania wywołanego skargą na przewlekłość jest badanie podniesionego przez składającego skargę zarzutu, iż doszło do naruszenia przysługującego mu prawa do sądu przez przewlekłe prowadzenie postępowania w sprawie od chwili jego wszczęcia do prawomocnego zakończenia. Z tego wynika, że skarga na przewlekłość postępowania wniesiona po uprawomocnieniu się wyroku sądu drugiej instancji jest niedopuszczalna, co dotyczy oczywiście także skargi, której przedmiotem jest zwłoka w doręczeniu wyroku tego sądu wraz z uzasadnieniem, ponieważ jest to czynność wykonywana już po rozstrzygnięciu sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2009 r., III SPP 3/09, OSNP 2010 nr 17-18, poz. 225 i z dnia 5 sierpnia 2011 r., III SPP 18/11, LEX nr 1101333, w których zwrócono też uwagę, że nie oznacza to, iż strona nie ma żadnego instrumentu w dochodzeniu prawa do sporządzenia i doręczenia jej bez zwłoki uzasadnienia prawomocnego wyroku w terminie. Służy temu tryb skargi

administracyjnej, uregulowany w art. 37 ustawy z 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych).

Skarga niespełniająca warunków określonych w ustawie z dnia 17 czerwca 2004 r. podlega odrzuceniu wobec jej niedopuszczalności (art. 370 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 zdanie pierwsze k.p.c. oraz w związku z art. 5 ust. 1 i art. 8 ust. 2 powołanej ustawy).

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na wymienionych wcześniej przepisach, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.